

C102 – CUL12

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2006-2007

15 februari 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de toepassing van het decreet op de vrije nieuwsgaring

1

Waarnemend voorzitter: de heer Bart Caron

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de toepassing van het decreet op de vrije nieuwsgaring

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de anciens herinneren zich nog het decreet op de vrije nieuwsgaring, dat ik er in de periode 1995-1999 samen met de heer Van Wallendael doorgekregen heb in het Vlaams Parlement, na heel wat juridische procedures. De Voetbalbond is toen zelfs nog naar het Arbitragehof getrokken om het decreet zoveel mogelijk uit te hollen, maar het decreet heeft standgehouden.

Intussen zijn er al een aantal discussies gevoerd rond de toepassing van het decreet op de vrije nieuwsgaring. Ik heb vastgesteld dat er daarover nog maar één effectieve uitspraak is geveld, na het incident met de Limburgse regionale televisie naar aanleiding van een Champions Leaguwedstrijd in Genk.

Dat incident is niet te vergelijken met wat zich recent heeft afgespeeld op het WK Veldrijden in Hooglede. Het draait overigens tweemaal om de VRT, maar het gebeurt evenzeer bij de andere zenders, laat dat duidelijk zijn. Wanneer de uitzendrechten van een sportevenement aan één exclusiviteitshouder worden gegeven, in dit geval de VRT, dan vindt de secundaire omroep, destijds TV Limburg, in dat decreet onder meer dat er een beperking op het toegangsrecht opgelegd kan worden, in het kader van de veiligheid. In de zaak rond de voetbalwedstrijd in Genk was de essentie dat het veiligheidsaspect meespeelde, omdat er ook al precedents waren. De vraag blijft natuurlijk wanneer je het toegangsrecht kunt ontlenen op basis van de veiligheid. Dat is een kwestie van interpretatie.

Voor de verslaggeving van het recente WK Veldrijden in Hooglede gaf de rechthouder – de VRT, die de exclusiviteit had – instructies aan de niet-rechthouders, die flagrant in strijd zijn met het decreet op de vrije nieuwsgaring. Alle niet-rechthouders hebben een brief gekregen van mevrouw Yvette Legrand, producer van Sporza TV.

In die brief staat: “Met deze accreditatie hebt u toegang tot het parcours, waar voor en na de wedstrijden interviews en sfeerbeelden kunnen worden gemaakt, maar zij geeft zeker geen toelating tot het draaien van wedstrijd-

beelden op zich. Die beelden kunt u, zoals in het verleden, aan de afgesproken tarieven bij de VRT-sportdienst verkrijgen.” Tot zover is alles correct.

Maar de brief gaat verder: “Om mogelijk misbruik te voorkomen, en de belangen van de EBU-rechthouders te vrijwaren, verzoeken wij u dan ook om tien minuten voor elke wedstrijd uw camera af te geven aan mij of mijn assistent. Wij zullen persoonlijk instaan voor de bewaking van het materiaal. U vindt het VRT-productiegebouw in het gebouw Mariasteen, ter hoogte van de aankomstlijn. Na de wedstrijd kunt u de camera opnieuw afhalen.” Die paragraaf is dus flagrant in strijd met het decreet op de vrije nieuwsgaring: men kan wel vrije toegang krijgen, maar men moet het cameramateriaal afgeven.

Het decreet is op dat vlak erg duidelijk. Artikel 158 zegt: “Het recht van vrije toegang en opname kan door de organisator” – dat is in dit geval niet de VRT, maar de Belgische Wielerbond, dat is een belangrijke nuance – “slechts in een uitzonderlijk geval, en slechts om reden van veiligheid en voorkoming van hinder voor het verloop van het evenement, beperkt worden. In dat geval moet de organisator voorrang geven aan de omroepen die exclusieve uitzendrechten hebben verworven. Indien er geen omroepen zijn die de exclusieve uitzendrechten hebben verworven, moet de voorrang worden verleend aan de omroep van de Vlaamse Gemeenschap, of aan de omroepen, erkend door de Vlaamse Gemeenschap.”

Eenzijds heeft het in deze zaak niets te maken met het veiligheidsaspect – men wil geen problemen krijgen met de EBU – en anderzijds moeten de camera's ingeleverd worden, wat haaks staat op de persvrijheid. De wetgeving wordt dus op verschillende vlakken geschonden.

Mijnheer de minister, zover is het echter niet gekomen. Een aantal omroepen, waaronder WTV, hebben ermee gedreigd om in kortgeding naar de rechtbank te stappen. Er is toen een schikking getroffen, waardoor men met kleine camera's op het terrein mocht om sfeerbeelden te maken. Die sfeerbeelden werden ook gemaakt voor docusoaps, en dat valt niet onder de nieuwsgaring. Maar WTV heeft ook het recht om bijvoorbeeld reacties te verzamelen na de valpartij van Bart Wellens. Dat was oorspronkelijk niet mogelijk, en is dus flagrant in strijd met het decreet op de vrije nieuwsgaring.

Dergelijke situaties leiden telkens tot heel wat commotie en juridisch getouwtrek. Uiteindelijk levert dat niets

op, want het decreet is duidelijk. Enkel over het aspect van de veiligheid kan er gediscussieerd worden. In de zaak van TV Limburg en de Champions League-wedstrijd in Genk speelde de veiligheid wel mee, op het WK Veldrijden was dat allerminst het geval.

Mijnheer de minister, was u op de hoogte van het feit dat de VRT richtlijnen uitvaardigt die compleet in strijd zijn met het decreet op de vrije nieuwsgaring? Er worden ook alsmear meer programma's gemaakt in de rand van grote evenementen. Dat valt dan niet onder de nieuwsgaring, maar eerder onder de noemer 'docusoap' en 'reality', waarbij de correcte toepassing van het decreet op de vrije nieuwsgaring mogelijkheden biedt.

Er is echter ook vaak discussie met productiehuisen. Als een productiehuis, dat dergelijke programma's maakt, geen goede band heeft met de houder van de exclusieve rechten, leidt dat telkens tot discussies en gaat men het aspect van de veiligheid wel inroepen. Welke maatregelen kunnen er worden genomen om dit allemaal conform het decreet in optimale omstandigheden en zonder juridische dreigementen te laten gebeuren? Welke initiatieven kan de Vlaamse overheid nemen om het decreet naar de letter en de geest te laten toepassen in het belang van de kijkers en de rechtenhouders? Ik vraag zeker geen aanpassing van het decreet, integendeel, maar men moet er op een correcte manier mee omgaan.

Klopt het dat de UCI een blaam gaf aan de rechtenhouder voor het niet-correct toepassen van de rechten en de plichten?

De heer Bart Caron: Mijnheer de minister, ik geef in alle eerlijkheid toe dat ik het decreet niet zo goed ken, maar wat is de definitie van het begrip vrije nieuwsgaring in het kader van een sportwedstrijd zoals het WK Veldrijden? Wanneer men op een terrein sfeerbeelden maakt, valt dat dan onder het begrip vrije nieuwsgaring?

Het is merkwaardig dat de discussie altijd opwelt als het gaat over camerabeelden en nooit als het gaat over geschreven tekst. Men kan niemand onthouden om op een wedstrijd te komen met pen en papier of om foto's te nemen. Is het begrip vrije nieuwsgaring onmiddellijk gerelateerd aan bewegende beelden, of heeft het ook betrekking op fotografie en geschreven tekst? Hoe gaat de openbare omroep om met fotografen? Is er een omgangsvorm of niet?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik heb geen bevoegdheid over de feiten, ik kan wel spreken over het decreet, de toepassing en de interpretatie ervan. De feiten en de beoordeling ervan is een bevoegdheid van de Vlaamse Regulator voor de Media. Zoals de heer Decaluwe zegt, zijn er tot nu toe

heel weinig betwistingen geweest, zodat er heel weinig rechtspraak is. U hebt verwezen naar een voorbeeld, maar in een andere casus.

Ik was vooraf niet op de hoogte van deze aangelegenheid. Ik heb pas enkele tientallen minuten geleden de brieven gekregen waarnaar u verwijst. Ik ben daar niet bijster tevreden over. Dat maakte het mij moeilijk een degelijk antwoord voor te bereiden. Artikel 158 van het decreet bepaalt dat het recht van vrije toegang en opname door de organisator slechts in een uitzonderlijk geval kan worden beperkt en uitsluitend om redenen van veiligheid en voorkoming van hinder voor het verloop van het evenement. Het artikel geeft dus duidelijk de reden van de beperking en die is limitatief, namelijk veiligheid en het voorkomen van hinder.

– *De heer Dany Vandenbossche treedt als voorzitter op.*

In dit geval laat de VRT mij weten dat ze wat ze noemt de 'host broadcaster' is. Dat betekent dat de organisator de hele regeling daarvan doorspeelt naar de host broadcaster. Dat komt frequent voor, niet alleen met de VRT maar ook met andere maatschappijen. Het decreet zegt dat de organisator dat moet doen, maar dat wordt gedelegeerd. Ik citeer de VRT: "Voor het afgelopen WK Veldrijden heeft de VRT als host broadcaster de taak gekregen om de accreditaties aan andere binnen- en buitenlandse omroepen toe te kennen, rekening houdend met de rechten van de buitenlandse rechtenhouders. Een dergelijke taak wordt regelmatig aan de host broadcaster toegewezen. Het aantal accreditaties is beperkt om praktische en veiligheidsredenen. Geen enkele accreditatieaanvraag, dit is een aanvraag tot het verkrijgen van toegang tot een evenement, vanwege een andere Vlaamse omroep, werd geweigerd."

De VRT zegt me ook geen richtlijnen te hebben gegeven die in strijd zijn met het decreet op de vrije nieuwsgaring. Wat gebeurd is op het WK Veldrijden, is niet in strijd met de bepaling aangaande vrije nieuwsgaring. We moeten een onderscheid maken tussen de richtlijnen en wat er gebeurd is. De VRT zegt me dat ze het volgende heeft beslist: "Het WK Veldrijden is een groot evenement waar veel cameraploegen van binnen- en buitenlandse omroepen en een ruim publiek aanwezig zijn. Daarom heeft de VRT beslist om tijdens de wedstrijd zelf geen cameraploegen, die niet ingezet worden voor het wedstrijdverslag, toe te laten in de evenementzone. De VRT heeft dit gedaan uit veiligheidsoverwegingen en om een goed verloop van het evenement en de captatie ervan te verzekeren. Als host broadcaster moest de VRT erover waken dat een optimale en veilige captatie kon worden gerealiseerd."

Tot slot zegt de VRT mij: "De houding van de VRT is in overeenstemming met artikel 158 van de gecoördi-

neerde mediadecreten, dat stelt dat het recht op vrije toegang en opname om redenen van veiligheid en ter voorkoming van hinder voor het verloop van het evenement kan worden beperkt. Een dergelijke werkwijze is standaard voor heel wat grote evenementen. Voor wedstrijden van de Champions League bijvoorbeeld, waarvan de VMMa de exclusieve uitzendrechten bezit, moet de VRT voorafgaand aan de wedstrijd tot ruime tijd na afloop van de wedstrijd zijn camera's in bewaring geven. De VRT kan dan enkel in de zogenaamde 'mixed zone' interviews afnemen van spelers en coaches."

Mijnheer Decaluwe, u hebt zelf verwezen naar de brief van de VRT. Die is anders geformuleerd dan wat in de tekst staat die de VRT me had gegeven in antwoord op uw vraag. De VRT zegt "om mogelijk misbruik te voorkomen en de belangen van de EBU-rechtenhouders te vrijwaren." Dat is een andere formulering dan in het decreet staat.

De VRT zegt dus dat de camera's moeten worden afgegeven voor de wedstrijd en worden teruggegeven na de wedstrijd. Mijns inziens zegt het decreet iets anders als het gaat over sportwedstrijden. Ik citeer artikel 161, paragraaf 1, tweede lid, waar het gaat over de secundaire omroep die recht heeft om opnames te maken met respect voor de voorrang van de omroepen die exclusieve uitzendrechten hebben verworven: "Voor sportevenementen is dit recht beperkt tot het maken van beelden in de marge van het evenement." Zoals ik het decreet lees, betekent dit niet dat dit alleen voor en na de wedstrijd kan gebeuren. 'In de marge' kan je niet anders begrijpen dan letterlijk in de marge, dus niet de wedstrijd zelf capteren en verslaan, maar beelden in de marge.

Ik denk dat de voorafgaande brief van de VRT op zijn minst in vraag kan worden gesteld met betrekking tot het decreet, op twee punten. Ten eerste zegt de VRT dat het is om misbruiken te voorkomen en de rechten van de EBU te vrijwaren, terwijl het in het decreet gaat om veiligheid en het vermijden van hinder. Ten tweede zegt de VRT dat de camera moet worden ingeleverd voor de wedstrijd en na de wedstrijd wordt teruggegeven, terwijl het decreet zegt dat wat sportevenementen betreft, het recht van de secundaire omroep wordt beperkt tot het maken van beelden in de marge. Het decreet zegt niet dat de marge is voor en na de wedstrijd. Dan zou dat duidelijk in het decreet staan. 'In de marge' betekent gesprekken, sfeerbeelden en dat soort dingen. Dat is mijn commentaar op de brief van de VRT.

Ik heb ook kennis genomen van de reactie van WTV aan de VRT in antwoord op de brief van de VRT naar alle tv-zenders. In dat antwoord staat: "Wij kunnen ons vinden in de afspraken in verband met overname van het wedstrijd materiaal. Aanvullend willen we als regionale omroep wel sfeerreportages kunnen brengen over dit grote evenement in onze streek en achtertuin. Daarom

vinden we het wel noodzakelijk om tijdens de wedstrijd over ons productiemateriaal te beschikken. Wij plannen vier reportages: een reportage over de dag van Rik Debeaussaert, organisator van het WK, een dubbelportret over vader Vanthourenhout en vader Vantornhout, een reportage over het VIP-gebeuren en één over de volkstoeloop. Wij beroepen ons hierbij op het decreet op de vrije nieuwsgaring van het Vlaams Parlement van 17 maart 1998."

Mijn interpretatie van het decreet is dat beelden die in de marge gemaakt worden, onder artikel 161 vallen. Ik ga mij er niet over uitspreken of de vier opgesomde reportages onder nieuwsgaring vallen of niet. Bij eventuele discussie moet dat beoordeeld worden door de VRM. Los daarvan interpreteer ik de bepaling 'beelden in de marge' in het decreet zo dat je ook tijdens de wedstrijd beelden moet kunnen maken.

Ook over het punt van de docusoaps heeft de VRT een antwoord geformuleerd: "Als host broadcaster moest de VRT erover waken dat een optimale en veilige captatie kon worden gerealiseerd. De VRT stelt dat ze uit veiligheidsoverwegingen en om een goed verloop van het evenement en de captatie ervan te verzekeren, geoordeeld heeft dat de aanwezigheid van het productiehuis Eyeworks op het WK Veldrijden niet opportuun was. Dit productiehuis wou opnames doen voor de docusoap 'Allez Allez Zimbabwe' in de wedstrijdzone tijdens de wedstrijd. Een cameraploeg die beeldmateriaal filmt in het kader van een docusoap vervult niet deze democratisch noodzakelijke missie, maar doet dit enkel omwille van de amusementswaarde van het evenement. Het productiehuis kon wel de nodige beelden capteren voor en na de wedstrijd."

De brief gaat verder: "Het recht op vrije nieuwsgaring verplicht de exclusiviteitshouder – hier de VRT – niet tot het ter beschikking stellen van beelden voor bijvoorbeeld docusoaps. De VRT is echter soepel in het verlenen van beeldmateriaal aan andere omroepen en productiehuizen voor de verwerking ervan in andere programma's dan nieuws- en actualiteitsprogramma's. De VRT heeft aan Eyeworks beelden ter beschikking gesteld, inclusief deze van zijn unilaterale camera's, voor de productie van de programmareeks 'Allez Allez Zimbabwe'. Het productiehuis kon zo beschikken over beelden die niet door de VRT zelf waren uitgezonden, en dit onmiddellijk na de wedstrijd. Eyeworks heeft de VRT hiervoor bedankt.

Ook in het verleden stelde de VRT zich soepel op bij vragen tot het verkrijgen van wedstrijdbeelden voor de productie van docusoaps, zoals 'Wellens & Wee' van VT4. Tot nog toe heeft de VRT geen enkele aanvraag voor beelden geweigerd, ook niet wanneer deze zich buiten het kader van het recht op vrije nieuwsgaring situeerde."

Dit alles dient natuurlijk gezien te worden in de evolutie van de media zelf. Enerzijds is er een enorme groei aan programma's en het feit dat actualiteit of wetenswaardigheden elkaar over de verschillende programma's doorkruisen. Dat leidt tot een veelheid van het zich beroepen op vrije nieuwsgaring. Anderzijds wordt er ook meer en meer gewerkt met exclusiviteitscontracten, wat ook meteen vrije nieuwsgaring noodzakelijk maakt bij het uitwisselen van beelden.

Mijnheer Decaluwe, op basis van die evoluties, en op basis van het feit dat zich tot op heden nog maar weinig geschillen voorgedaan hebben rond vrije nieuwsgaring voor de Vlaamse Regulator voor de Media, ben ik het met u eens dat de vraag naar een wijziging van het decreet zich niet aandient. Het antwoord van de VRT rond de docusoaps is een welwillende afspraak tussen VRT en Eyeworks. Dit valt buiten de marge van de vrije nieuwsgaring, maar daar is blijkbaar geen discussie over.

Ik kom tot uw vraag in verband met de initiatieven. Ik heb net gezegd dat ik het met u eens ben over het decreet. Het decreet is goed geformuleerd. U weet dat wij het hebben moeten aanpassen na een dreigende procedure door Europa, toen ik net minister werd. Ten gevolge daarvan hebben wij het recht op vrije nieuwsgaring ook toegekend aan tv-omroepen uit de andere gemeenschappen in België en aan de omroepen uit andere Europese lidstaten.

Ik heb bij die aanpassing onmiddellijk een aantal opmerkingen gemaakt. De invulling was nogal unilateraal, en ik vond dat ook het omgekeerde moest kunnen. Als buitenlandse zenders de exclusiviteit hebben voor evenementen die hier plaatsvinden, vind ik dat onze omroepen evenzeer het recht op vrije nieuwsgaring moeten hebben. Ik heb dat aangebracht tijdens de hoorzitting met de vertegenwoordiger van de Europese Commissie en dat is niet in dovemansoren gevallen. De wederkerige bepaling zit nu in het ontwerp van de richtlijn 'Tv zonder grenzen', waardoor je mijns inziens tot een betere invulling komt van het vrije verkeer. Ik heb goede hoop dat het in orde komt. Het voorstel van de Commissie gaat in de juiste richting. Het is wel aangepast door de Raad, maar dat gaat enkel om een herformulering.

Ik heb initiatieven genomen waar dat nodig was. We blijven het ook op de voet volgen. Ik neem mij voor om een brief te sturen naar alle omroepen om de bepalingen van het decreet in herinnering te brengen. Als ik geconfronteerd wordt met een brief van de VRT waarin het gaat over 'misbruiken voorkomen' en 'rechten vrijwaren', lees ik daar iets anders dan wat in het decreet staat. Ik heb die brief pas vanmorgen ontvangen, dus dit is mijn eerste reactie.

Het is goed om naar iedereen een duidelijke brief te sturen. Er zijn immers ook omgekeerde situaties, waarbij

privéomroepen dezelfde werkwijze toepassen. Ik denk dat het goed is om iedereen aan de letter en de geest van het decreet te herinneren. Mochten er nadien nog moeilijkheden of conflictpunten overblijven, kunnen we ons beraden of er een nader initiatief nodig is. In elk geval is het nuttig om nu de puntjes op de i te zetten.

Ik ben niet op de hoogte van een blaam die u in uw laatste vraag vermeldt. Ook de VRT zegt geen weet te hebben van een blaam vanwege de UCI voor het al dan niet correct toepassen van de rechten en plichten in het kader van het wereldkampioenschap. Ik heb al gewezen op de relatie met de buitenlandse omroepen, de aanpassing van ons decreet en de richtlijn waarvan ik hoop dat ze de wederzijdse beweging zal toelaten.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw duidelijke antwoord. Het is bijzonder positief dat u een brief wilt sturen naar alle erkende Vlaamse omroepen, omdat het inderdaad niet alleen bij de openbare omroep gebeurt. Het is goed dat daar duidelijk gecreëerd zal worden. Als blijkt dat er nadien nog problemen zijn, moet er bekeken worden hoe we die eventueel kunnen oplossen.

Het is misschien wenselijk om, vooraleer die brief verstuurd wordt, eens met een aantal mensen samen te zitten die praktijkervaring hebben. Zo zouden we kunnen vermijden dat er zich in de toekomst nog problemen voordoen. Nu heb ik immers het gevoel dat er wat te vaak met rechtszaken wordt bedreigd. U weet ook dat men in kortgeding niet bij de Vlaamse Regulator voor de Media terecht kan. Je kunt dus uiteindelijk wel je gelijk halen voor de VRM, maar intussen is het evenement in kwestie al voorbij. Het zou dus zinvol zijn om in een voorafgaandelijk contact met een aantal rechthouders en niet-rechthouders de afspraken te verfijnen, ook met betrekking tot het veiligheidsaspect.

Het is ook bijzonder positief dat u erin geslaagd bent om het wederzijdse verkeer op Europees niveau ingang te laten vinden. Dat is opnieuw een belangrijke stap voorwaarts in de vrije nieuwsgaring.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Decaluwe, ik ga met u akkoord. Ik zal eens nadenken over de suggestie om met de betrokkenen samen te komen. Ik heb niet gezegd dat ik zal oordelen over de feiten in dit concrete geval. Ik kan me een situatie inbeelden waarbij er een WK wordt georganiseerd en er zodanig veel aanvragen van cameraploegen zijn dat de VRT, gelet op het feit dat er 40.000 tot 50.000 mensen aanwezig zijn, zo'n regeling moet treffen om goede beelden te kunnen maken. Ik heb niet gezegd dat de VRT geen veiligheidsredenen zou kunnen invoeren. Alleen heb ik

geconstateerd dat de VRT een brief stuurt die niet is gebaseerd op het decreet en waarbij andere motieven worden ingeroepen. Ik ben geen praktijkmens, maar als er twintig omroepen willen komen, elk met bijvoorbeeld zes camera's, om de wedstrijd te capteren voor secundaire beelden, zou het kunnen dat er veiligheidsredenen meespelen of redenen om hinder te vermijden. Ik laat me daar helemaal niet mee in.

Het is telkens opnieuw een feitenkwestie. Ik wil de hand houden aan de correcte toepassing en duiding van het decreet. U hebt gelijk dat er geen kortgedingen mogelijk zijn, maar ik zal met uw suggestie rekening houden. Ik wil me niet al te zeer met de feiten bezighouden. Ik ga niet interpreteren wat een veiligheidsaspect is bij voetbal enzovoort. Ik neem aan dat we het daarover eens zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
